

„Africká statistická tragédie“ aneb je Afrika chudým kontinentem nebo ne?

Ing. Tereza Němečková, Ph.D.

OBSAH

1

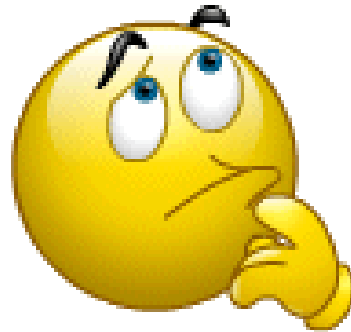
Je Afrika chudým kontinentem?

2

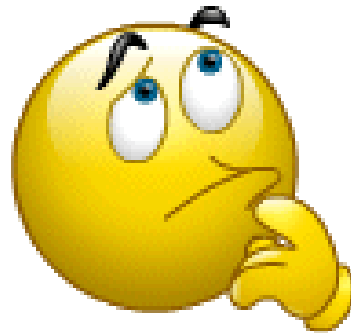
V čem spočívá africká statistická tragédie?

JE AFRIKA CHUDÝM KONTINENTEM?

JAK BYSTE MĚŘILI CHUDOBU?

Po dlouhou dobu se chudoba definovala (dodnes definuje) množstvím peněz/příjmu na jednotlivce (tzv. *příjmová chudoba*)

Jak se měří příjem osob žijících v neformálním sektoru (tj. tržiště, ulice je jejich zdroj příjmu)?

Kdo stanovuje „hranice chudoby“ a dle čeho?

Je člověk s 10 dolary denně chudý nebo bohatý? Je stejně „chudý“ nebo stejně „bohatý“ ve všech zemích světa?

Kde lze nalézt data o chudobě v Africe?

Jak velká je (příjmová) chudoba v Africe?

Lze chudobu počítat ještě jinak?

Jak se měří příjem osob žijících v neformálním sektoru (tj. tržiště, ulice je jejich zdroj příjmu)?

Do oficiálních (národních i mezinárodních) statistik příjem těchto osob **nevstupuje** (neformální sektor = absence oficiální registrace).

Jak velký je neformální sektor v Africe?

*The IMF estimates the informal sector's share of the global economy has been falling on average over the last decade, but it remains **at a weighted average of 34% in Sub Saharan Africa**, compared with 9% in North America and 15% in the OECD countries. It says the informal sector contributed between 25% and 65% of GDP with Mauritius and South Africa at the low-end under 25% and Tanzania (over 50%) and Nigeria (over 60%) at the other end. ([zdroj](#))*

Kdo stanovuje „hranice chudoby“ a dle čeho?

Každá země má vlastní metodiku stanovování hranice chudoby. Metodika se ale liší, je proto nemožné tyto národní statistiky používat pro mezinárodní srovnání.

Některé státy měří příjem jednotlivce, některé státy mají za měrnou jednotku domácnost (a často přepočítávají členy domácnosti dle koeficientů).

Příklady:

- **ČR** – hranice chudoby je odvozena jako 50 % mediánu příjmu v zemi (jednotná metodika Eurostat), tj. *12.800 Kč pro rok 2019 (měsíčně), tj. 153.600 Kč (ročně) pro jednotlivce*
- **USA** – hranice chudoby je odvozována od ceny spotřebního koše a liší se dle počtu členů v domácnosti – pro rok 2020 pro *jednočlennou* domácnost je stanovena na 12,760 USD (280.000 Kč ročně)
- **Nigérie** – hranice chudoby je odvozena od minimální mzdy a činí zhruba 360 USD/rok (dle přepočtu nigerijské nairy), tj. *cca 8.000 Kč*

Vzhledem k nejednotnosti stanovování národních hranic chudoby se pro mezinárodní srovnání používá tzv. **mezinárodní hranice chudoby** vytvořená **Světovou bankou**. Je pravidelně přepočítávána – naposledy v roce 2015:

- současná globální hranice tzv. **extrémní chudoby** je stanovena na úroveň **1.90 USD/den** (v mezinárodních cenách z roku 2011, vyjádřených v PPP) *(15.000 Kč ročně)*
- další hranice chudoby byly stanoveny na 3,50 USD/den a 5,50 USD/den
- na základě tohoto navýšení byly také přepočítány odhady o celkovém počtu chudých ve světě
- v průběhu času se měnila nejen výše hranice chudoby, ale i metodologie výpočtu
- nejnižší hranice chudoby byla odvozena od **mediánu hranic chudoby 15 nejchudších zemí světa**

Je člověk s 10 dolary denně chudý nebo bohatý?

Dle mezinárodní chudoby člověk s 10 USD/denně se mezi chudé neřadí. Dle národní hranice chudoby v USA se mezi chudé řadí (na den vychází hranice pro rok 2020 na 35 USD/denně).

Je stejně „chudý“ nebo stejně „bohatý“ ve všech zemích světa?

Pochopitelně není, a to z mnoha důvodů.

Nicméně mezinárodně stanovená hranice chudoby Světovou bankou tento fakt ignoruje.

Kde lze nalézt data o příjmové chudobě?

-Jednu z nejrozsáhlejších databází nabízí **Světová banka – PovcalNet**:

<http://iresearch.worldbank.org/PovcalNet/index.htm?0>

- další údaje obsahuje i hlavní databáze Světové banky – **World Bank Open Data** -

<http://data.worldbank.org/>

Jak velká je příjmová chudoba v Africe?

PovcalNet

HOME

Replicate the World Bank's regional aggregation

Choose economies/aggregates

Estimate your own data

What is new

Archive

Aggregation:

Show all economies info

Copy aggregation tal

Copy

F

Print

hic

<< Back

erage is less than 40% are highlighted

2018

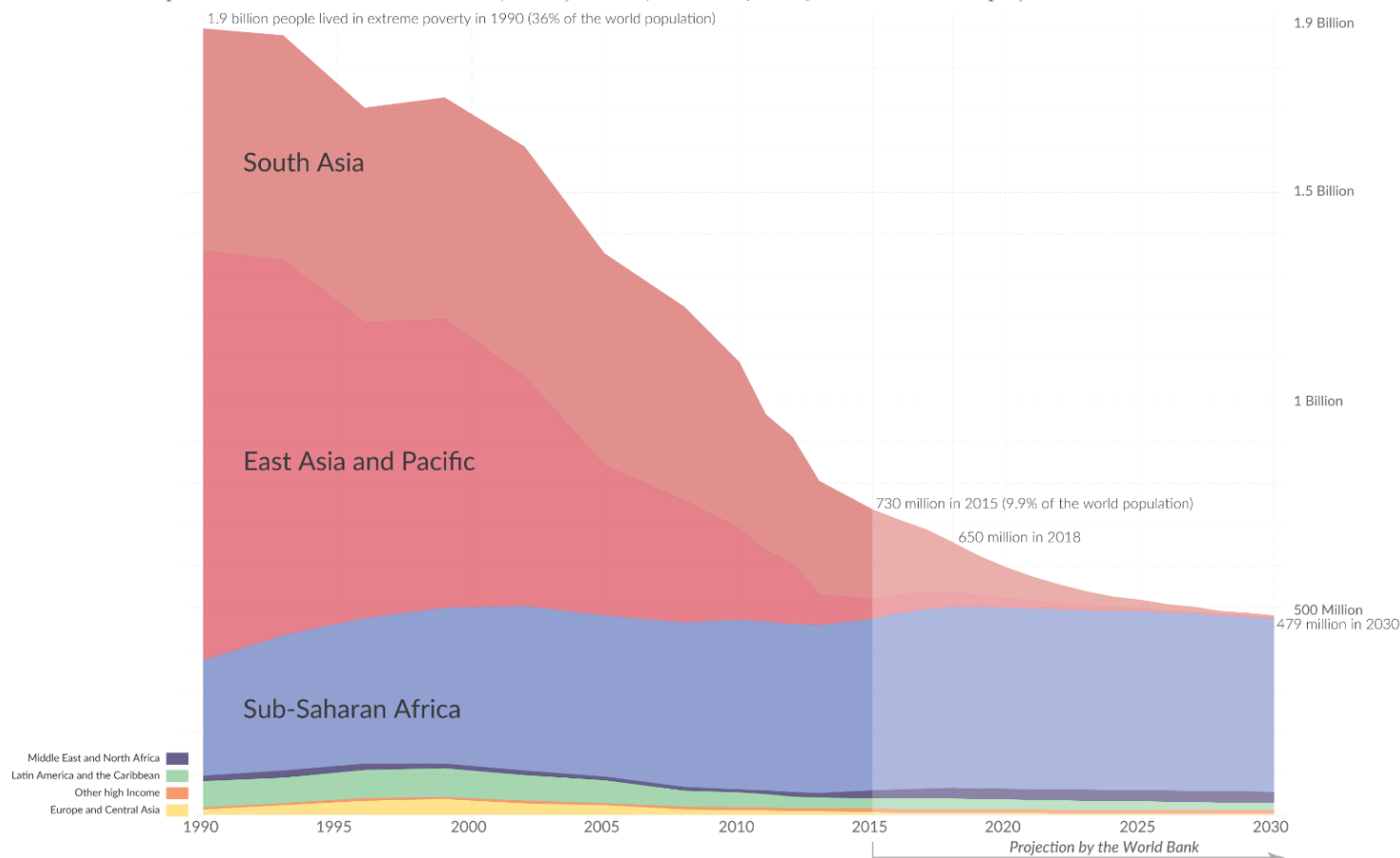
Region	Pov.line(PPP\$/day)	Headcount(%)	Pov. gap(%)	Squaredpov. gap	Num ofpoor (mil.)	Population(mil.)	Surveycoverage
East Asia and Pacific	1.90	1.18	0.22	0.08	24.55	2,081.71	97.06
Europe and Central Asia	1.90	1.13	0.34	0.16	5.57	492.95	89.41
Latin America and the Caribbean	1.90	3.80	1.34	0.71	24.20	636.24	86.72
Middle East and North Africa	1.90	7.22	2.07	0.86	27.98	387.73	50.89
Other high Income	1.90	0.59	0.43	0.37	6.53	1,100.62	74.61
South Asia	Survey data coverage is too low, the result is suppressed						21.85
Sub-Saharan Africa	1.90	40.19	15.14	7.79	433.39	1,078.31	60.24
World Total	1.90	n/a	n/a	n/a	n/a	7,591.93	66.88

Zdroj: <http://iresearch.worldbank.org/PovcalNet/povDuplicateWB.aspx>

The number of people in extreme poverty – including projections to 2030

Extreme poverty is defined by the 'international poverty line' as living on less than \$1.90/day. This is measured by adjusting for price changes over time and for price differences between countries (PPP adjustment). From 2015 to 2030 the World Bank's projections are shown.

Our World
in Data

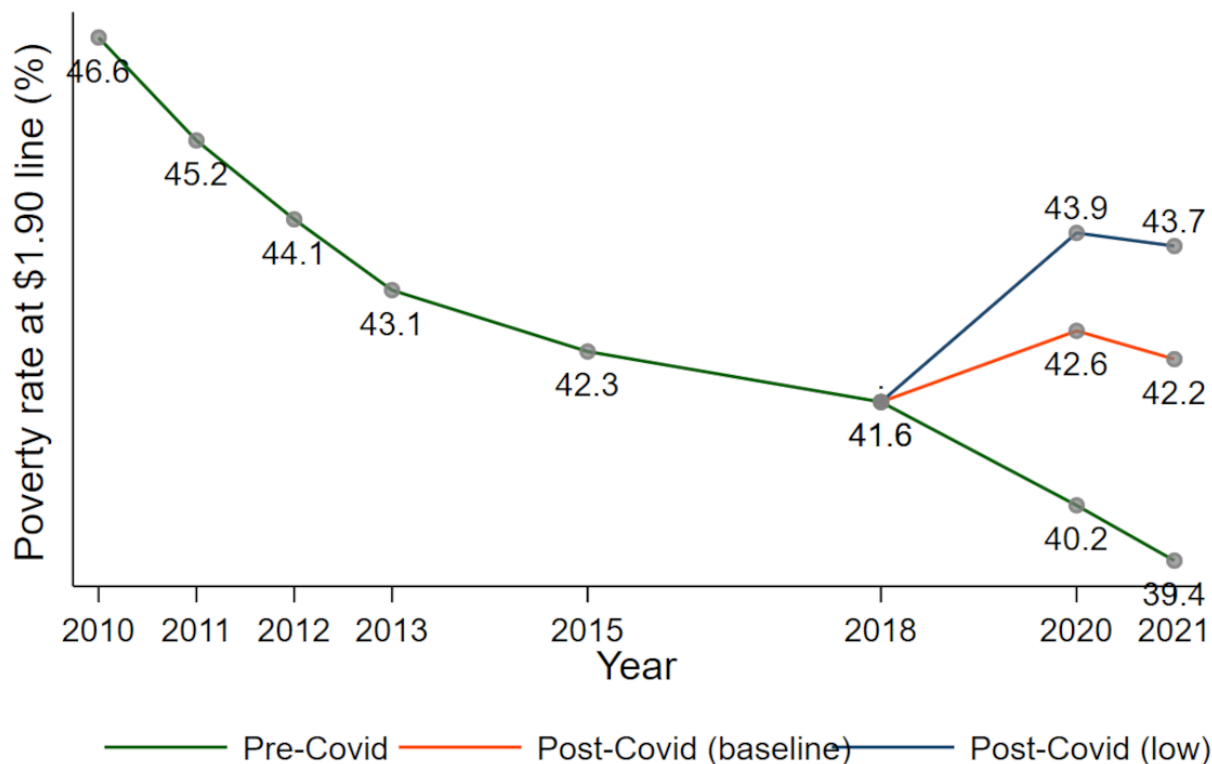

Data source: World Bank data from 1990 to 2015. The projections from 2015 to 2030 are published in the World Bank report *Poverty and Shared Prosperity 2018*.

This is a visualization from [OurWorldinData.org](https://ourworldindata.org), where you find data and research on how the world is changing.

Licensed under CC-BY by the author Max Roser.

Předpokládaný dopad covid19 na chudobu v subsaharské Africe

Source: SSAPOV/GMD database, PovcalNet, World Bank/IMF GDP forecasts

<https://blogs.worldbank.org/africacan/how-severe-will-poverty-impacts-covid-19-be-africa>

Lze chudobu vypočítat ještě jinak?

Nedostatky spojené s měřením příjmové chudoby se snaží
nahradit tzv. **multidimenzionální chudoba**

Chudoba je nedostatek potravin

When I leave for school in the mornings I don't have any breakfast. At noon there is no lunch, in the evening I get a little supper, and that is not enough. So when I see another child eating, I watch him, and if he doesn't give me something I think I'm going to die of hunger. —A 10-year-old child, Gabon 1997

Chudoba je nemožnost pracovat

The rich have one permanent job; the poor are rich in many jobs. —Poor man, Pakistan

Chudoba je nedostatek svobody

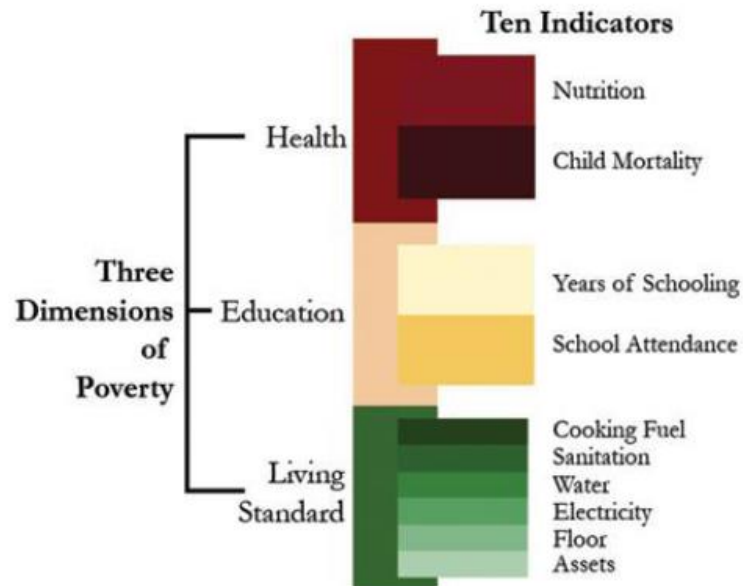
Poverty is lack of freedom, enslaved by crushing daily burden, by depression and fear of what the future will bring. —Georgia 1997

Chudoba je nedostatečný přístup ke zdravotním službám

Take the death of this small boy this morning, for example. The boy died of measles. We all know he could have been cured at the hospital. But the parents had no money and so the boy died a slow and painful death, not of measles, but out of poverty. —A man from Ghana, 1995a

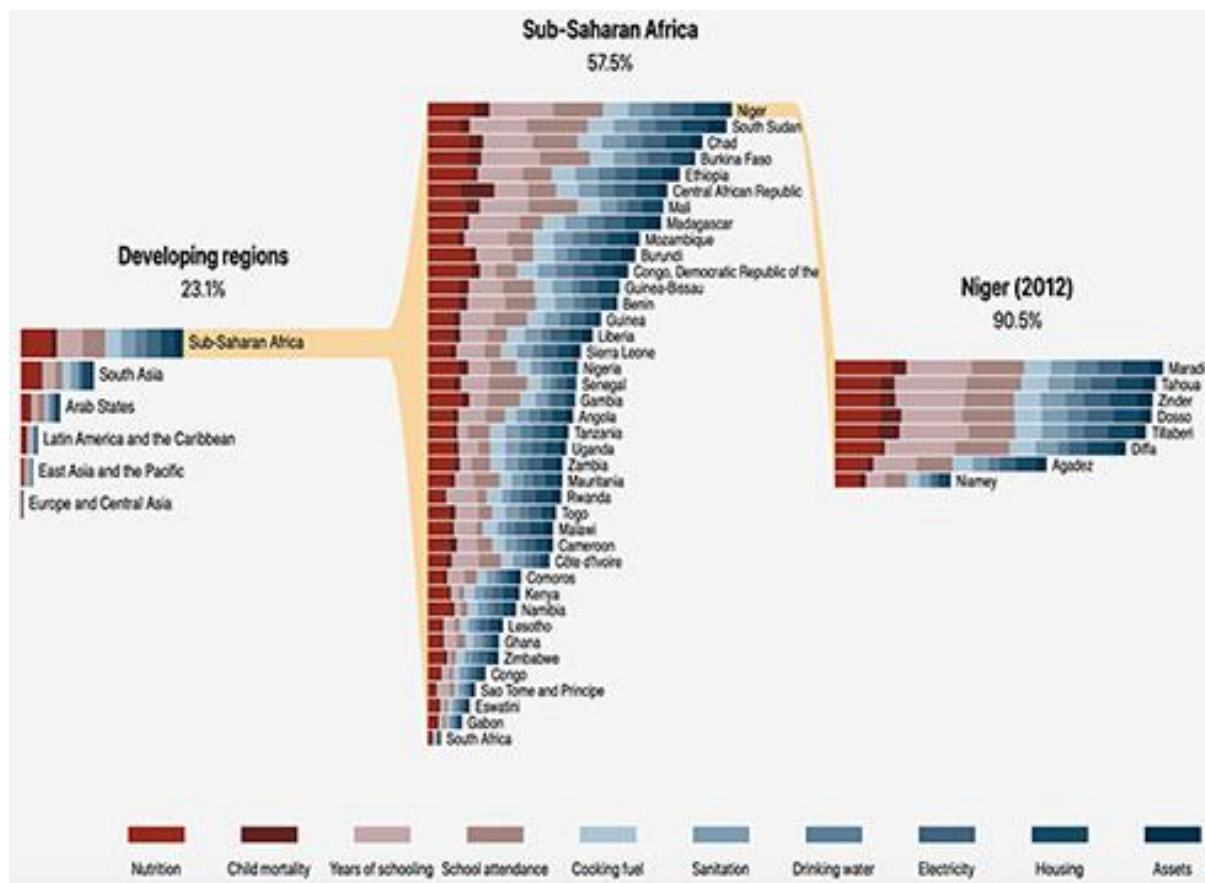
MULTIDIMENZIONÁLNÍ INDEX CHUDOBY (MPI)

- poprvé publikovaný v roce 2010
- snaží se změřit tzv. multidimenzionální chudobu
- data jsou k dispozici <http://hdr.undp.org/en/composite/MPI>

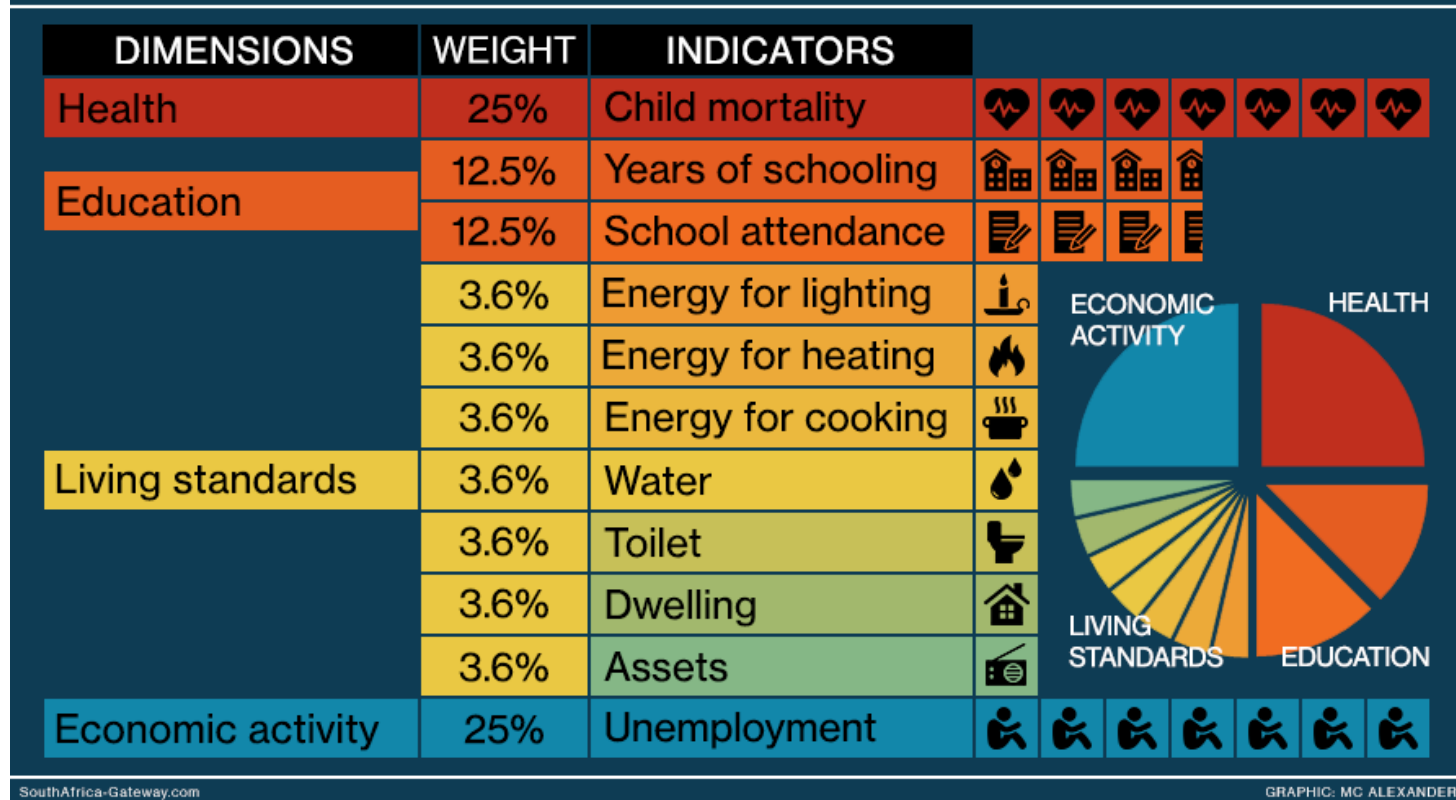
MPI ZA ROK 2019

Zahrnuje 46 zemí a více jak 1milion obyvatel

SAMPI – SOUTH AFRICAN MULTIDIMENSIONAL POVERTY INDEX

The South African Multidimensional Poverty Index

JE AFRIKA CHUDÝM KONTINENTEM?

FIGHTING POVERTY

Africa: More poverty despite economic growth

Many African countries have been recording high economic growth rates for years. However, a recent study showed that poverty on the continent has increased again. How can this be?

In fact, the figures even suggest the opposite: there is progress - at least in the number of people who have to live on less than \$1.90 (€1.76) a day. "Overall, the proportion of people in Africa living in monetary poverty has clearly declined, from 54% in 1990 to 41% in 2015," World Bank economist Luc Christiaensen said in the DW interview. The main contributors to this development were the expansion of infrastructure in rural areas, increased agricultural productivity and years of robust economic growth in most African countries.

<https://www.dw.com/en/africa-more-poverty-despite-economic-growth/a-52840817>

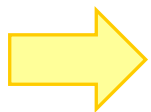

V ČEM SPOČÍVÁ AFRICKÁ STATISTICKÁ TRAGÉDIE?

Kvalita a dostupnost statistických dat o Africe je nedostatečná.

Důvody:

- Zastaralá metodika používaná v africkém statistickém výkaznictví
- Nedostatečné podchycení všech aktivit na území afrických států (viz například neformální sektor)
- Chybějící data – náhrada tzv. extrapolacemi (týká se např. i sčítání lidu)
- Používání „západních“ kategorií ne zcela vyhovuje strukturám afrických ekonomik – viz například kategorie nezaměstnanost

Zastaralá/chybějící/zavádějící data

Týká se i takových dat, jako například HDP (HDP na obyvatele)

	Rok sčítání lidu	Bazický rok pro výpočet HDP	Metodika systému národních účtů		Rok sčítání lidu	Bazický rok pro výpočet HDP	Metodika systému národních účtů
Alžírsko	2008	1999	1993	Libye	2006	2003	1993
Angola	2014	2002	1993	Madagaskar	1993	1984	1968
Benin	2013	2007	1993	Malawi	2008	2010	1993
Botswana	2011	2006	1993	Mali	2009	1999	1993
Burkina Faso	2006	1999	1993	Maroko	2014	2007	2008
Burundi	2008	2005	1993	Mauretánie	2013	2004	1993
Čad	2009	2005	1993	Mauricius	2011	2006	2008
DRC	1984	2005	1993	Mozambik	2007	2009	1993
Džibuti	2009	1990	1993	Namibie	2011	2010	1993
Egypt	2006	2011/12	1993	Niger	2012	2006	1993
Eritrea	1984	2000	1968	Nigérie	2006	2010	2008
Eswatini	2007	2011	2008	Pobřeží slonoviny	2014	2009	1993
Etiopie	2007	2015/2016	1993	Rovníková Guinea	2015	2006	1993
Gabun	2013	2001	1993	Rwanda	2012	2014	1993
Gambie	2013	2013	2008	Senegal	2013	2014	2008
Ghana	2010	2013	2008	Seychelské ostrovy	2010	2006	1993
Guinea	2014	2010	2008	Sierra Leone	2015	2006	1993
Guinea-Bissau	2009	2005	1993	Somálsko	1987	1985	1968
Jihoafrická republika	2011	2010	2008	Středoafrická republika	2003	2005	1993
Jižní Súdán	2008		2008	Súdán	2008	1996	1968
Kamerun	2005	2005	1993	Svatý Tomáš a Princip	2012	2008	1993
Kapverdské ostrovy	2010	2007	1993	Tanzanie	2012	2007	1993
Keňa	2009	2009	2008	Togo	2010	2007	2008
Komorské ostrovy	2003	2007	2008	Tunisko	2014	2010	1993
Kongo	2007	1990	1968	Uganda	2014	2009/10	2008
Lesotho	2016	2012	1993	Zambie	2010	2010	2008
Libérie	2008	1992	2008	Zimbabwe	2012	2012	1993

World

[+ Add to myFT](#)

Nigeria almost doubles GDP in recalculation

[Nigeria](#) overtook South Africa on Sunday to become Africa's largest economy and 26th largest in the world after the government released updated figures that nearly doubled estimates for gross domestic product.

As a result of the statistical revision, Nigerian GDP for 2013 was \$509bn, 89 per cent larger than previously stated for last year. The change was made by bringing forward the base year for calculations to 2010 from 1990, when the structure of the economy was very different and services such as banking and telecoms had barely taken off.

Termín „**africká statistická tragédie**“ byl poprvé použit (a problém tím byl i poprvé veřejně přiznán) hlavním rozvojovým ekonomem Světové banky Shantayananem Devarajanem v roce 2013.

Today, the continent suffers from a different tragedy, Africa's Statistical Tragedy. This may not sound as serious as the growth tragedy, but it too exerts a toll on Africa's poor. I just said that growth has picked up since the mid-1990s and, thanks to that growth, poverty is declining. The “statistical tragedy” is that we cannot be sure of either of these phenomena.¹

LOW-INCOME ECONOMIES (\$1,035 OR LESS)

[29]

Afghanistan	Guinea-Bissau	Sierra Leone
Burkina Faso	Haiti	Somalia
Burundi	Korea, Dem. People's Rep.	South Sudan
Central African Republic	Liberia	Sudan
Chad	Madagascar	Syrian Arab Republic
Congo, Dem. Rep.	Malawi	Tajikistan
Eritrea	Mali	Togo
Ethiopia	Mozambique	Uganda
Gambia, The	Niger	Yemen, Rep.
Guinea	Rwanda	

LOWER-MIDDLE INCOME ECONOMIES (\$1,036 TO \$4,045)

[50]

Angola	Honduras	Papua New Guinea
Algeria	India	Philippines
Bangladesh	Kenya	São Tomé and Príncipe
Benin	Kiribati	Senegal
Bhutan	Kyrgyz Republic	Solomon Islands
Bolivia	Lao PDR	Sri Lanka
Cabo Verde	Lesotho	Tanzania
Cambodia	Mauritania	Timor-Leste
Cameroon	Micronesia, Fed. Sts.	Tunisia
Comoros	Moldova	Ukraine
Congo, Rep.	Mongolia	Uzbekistan
Côte d'Ivoire	Morocco	Vanuatu
Djibouti	Myanmar	Vietnam
Egypt, Arab Rep.	Nepal	West Bank and Gaza
El Salvador	Nicaragua	Zambia
Eswatini	Nigeria	Zimbabwe
Ghana	Pakistan	

UPPER-MIDDLE-INCOME ECONOMIES (\$4,046 TO \$12,535)

[56]

Albania	Fiji	Montenegro
American Samoa	Gabon	Namibia
Argentina	Georgia	North Macedonia
Armenia	Grenada	Paraguay
Azerbaijan	Guatemala	Peru
Belarus	Guyana	Russian Federation
Belize	Indonesia	Samoa
Bosnia and Herzegovina	Iran, Islamic Rep.	Serbia
Botswana	Iraq	South Africa
Brazil	Jamaica	St. Lucia
Bulgaria	Jordan	St. Vincent and the Grenadines
China	Kazakhstan	Suriname
Colombia	Kosovo	Thailand
Costa Rica	Lebanon	Tonga
Cuba	Libya	Turkey
Dominica	Malaysia	Turkmenistan
Dominican Republic	Maldives	Tuvalu
Equatorial Guinea	Marshall Islands	Venezuela, RB
Ecuador	Mexico	

Morten Jerven

The Fiscal State in Africa: Evidence from a century of growth

Posted on [October 5, 2020](#)

I am very happy to announce that the database on taxation for African countries that covers the whole 20th century is finally ready. Download it [here](#). With Thilo Albers and Marvin Suesse, we have been collecting tax and revenue data on all African polities...

[Read more >](#)

<https://www.mortenjerven.com/>

DĚKUJI ZA POZORNOST
tereza.nemeckova@mup.cz